

Ik hou van je maar ik kies het duister

Van Claire Vaye Watkins verscheen
eerder bij Uitgeverij De Arbeiderspers:

Battleborn (verhalen)

Goud roem citrus (roman)

Claire Vaye Watkins

**Ik hou van je
maar ik kies het duister**

Vertaald door Jeske van der Velden en Thijs van Nimwegen

Roman

Uitgeverij De Arbeiderspers
Amsterdam • Antwerpen

De vertalers ontvingen voor deze vertaling een projectsubsidie van het Nederlands Letterenfonds.

Nederlands
letterenfonds
dutch foundation
for literature

Copyright © 2021 Claire Vaye Watkins

Copyright Nederlandse vertaling © 2021 Thijs van Nimwegen
en Jeske van der Velden/BV Uitgeverij De Arbeiderspers, Amsterdam

Oorspronkelijke titel: *I Love You but I've Chosen Darkness*

Oorspronkelijke uitgave: Penguin Random House, New York

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt, door middel van druk, fotokopie of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van BV Uitgeverij De Arbeiderspers, Weteringschans 259, 1017 XJ Amsterdam.

Omslagontwerp & omslagillustratie: Jan van Zomeren

Portret auteur: Lise Watkins

Typografie: Mat-Zet bv, Huizen

ISBN 978 90 295 4496 2/ NUR 302

www.arbeiderspers.nl

Ik vroeg me vaak af wat er van me geworden zou zijn als ik in een stad had gewoond en mijn burens niet kende, zoals ik in Las Vegas zo vaak had meegemaakt.

– MARTHA CLAIRE WATKINS

Ik heb al zo vaak geprobeerd dit verhaal te vertellen. Dit wordt de laatste keer, hier in mijn tuin in het gezelschap van Vaiana, Lucky, Abigail en Boomerang, allemaal bloot, op Boomerang na, die stevig vastgesnoerd zit in een blauw plastic zadel. Naar de maatstaven van de keurige witte kapitaalhamsteraars waar ik mezelf ook toe moet rekenen verdient mijn 'tuin' die benaming nauwelijks. Hij bestaat voor het grootste deel uit stenen en stof, is even wild en behoefteloos als Vaiana met haar haren vol takjes. Lucky en Abigail komen uit Netflixseries. Zij hebben geen takjes in hun haren, omdat mijn dochter ze bij haar laatste bezoek allebei een kort pittig kapsel heeft gegeven.

Het verhaal begint ergens in het eerste levensjaar van mijn dochter, misschien op het moment waarop ik me bewust werd van mijn onvermogen om gevoelens te koesteren die niet door The Walt Disney Company op muziek waren gezet. Ik had Disney in de ban gedaan, met zijn verderfelijke boodschappen en uitgeholde waarden, al lang voordat ik haar verwekte mocht mijn kind er niet naar kijken. Maar opeens beluisterde ik tien keer per dag de *Vaiana*-soundtrack, ik kreeg er geen genoeg van, ik speelde de film zo vaak af als de onvolledig ontwikkelde zenuwuiteinden van mijn pasgeborene aankonden. Geen andere tekst wist me zo te ontroeren, behalve misschien *Charlotte's web*, en dan vooral het hoofdstuk 'De ontsnapping', waarin het varken Wilbur voor even ontsnapt uit zijn hok en de Gans hem, voordat ze lang

en ongelukkig aan haar eieren gekluisterd wordt, aanspoort om ervandoor te gaan.

‘...het bos! Het bos! In het bos zullen ze je nooit vangen!’

Of misschien begint het al eerder. Zoals ik zei, ik heb al zoveel pogingen gedaan om het te vertellen. En elke keer raak ik verder verwijderd van wat het ook mag zijn dat ik probeer te bereiken. Uiteindelijk beland ik op een onbekende kust, op een vlot dat van verwachtingen aan elkaar hangt, en word ik er opnieuw aan herinnerd dat boeken mensen in het reine kunnen brengen met zichzelf, maar dat dit in de regel niet opgaat voor de mensen die ze schrijven. Ik beloof dat ik niets van deze laatste poging zal verwachten. Het is maar een verhaaltje voor de poppen.

Het begint met mijn man, Theo. (Ik heb zijn naam veranderd omdat het allemaal niet zijn schuld is.)

Het begint met Theo, die in een wachtkamer over mijn schouder meeleeft.

1. Sinds de geboorte van mijn kind heb ik kunnen lachen en de humor van situaties kunnen inzien.

- a) Net zoveel als altijd
- b) Niet zoveel als eerst
- c) Lang niet zoveel als eerst
- d) Helemaal niet meer

2. Ik heb met plezier naar dingen kunnen uitkijken.

- a) Net zoveel als altijd
- b) Niet zoveel als eerst
- c) Lang niet zoveel als eerst
- d) Helemaal niet meer

‘Dat is een beetje ontwijkend,’ zegt Theo. “Net zoveel als altijd.”

‘Vind je dat ik niet eerlijk ben?’

‘Nee, maar...’

‘Maar wat, Theo?’

De baby piept. Ik wieg het autozitje met mijn voet.

‘Ik bedoel alleen dat een test als deze niet uit meerkeuzevragen zou moeten bestaan,’ zegt Theo. ‘Eerder uit korte open vragen. Of een opstel. Denk je ook niet?’

‘A. Net zoveel als altijd.’

De tien items van de Edinburgh Postnatal Depression Scale

1. Sinds de geboorte van mijn kind heb ik kunnen lachen en de humor van situaties kunnen inzien.

We probeerden een prenatale bijnaam voor je te bedenken, maar niets paste zo goed als de bijnamen die we hadden bedacht voor de penis en het scrotum van je vader, je broertjes Piel en Balzac Hughes.

Elke week bracht de app met een klingeltje een ontwikkelingsrapport en een fruitvergelijking. Soms schreef ik er zelf een.

Deze week is je baby zo groot als een genetisch gemodificeerde microperzik, die op zijn beurt ongeveer zo groot is als een Red Globe-druif. De gehoorgangen van je baby gaan deze week migreren. Je baby kan je horen en zou best al teleurgesteld kunnen zijn in wat ze hoort.

Deze week is je baby zo groot als een medjouldadel die van de palm is gevallen en op de grond is blijven liggen en daar langzaam verschrompelt. Je baby ontwikkelt nu reflexen zoals uithalen en het beschermen van haar kwetsbare delen. Ze ontwikkelt ook tegenstrijdigheden en begint te verlangen naar dingen die slecht voor haar zijn.

Deze week is je baby zo groot als een handsinaasappel waar kruidnagel in is gedrukt en die met een lichtblauw lint is opgehangen aan de deurklink van het gastentoilet bij een vriendin. Je baby ontwikkelt deze week de beginselen van zelfsabotage, waaronder verveling, nervositeit en nostalgie. Misschien wordt ze zelfs al geplaagd door ennui!

Je baby kan nu dromen, al droomt ze alleen van een regelmatig kloppend hart en zilte vloeistof.

2. Ik heb met plezier naar dingen kunnen uitkijken.

Pijnvrij poepen, sushi, zoveel bier en spacebrownies als ik maar wil, kinderopvang, een avond kwaliteits-tv en dat iedereen naar huis gaat.

Mijn zus komt op bezoek en vraagt hoeveel een doula kost. Zijn die eigenlijk wel nodig?

Nee hoor, zeg ik tegen haar, niet als je een oudere vrouw kent die behulpzaam en betrouwbaar is, die op de hoogte is van de nieuwste, door onderzoek gestaafde verlosmethodes en hetzelfde denkt over de bevalling als jij, iemand die nooit haar oordeel klaar heeft, die niet haar onzekerheden op je projecteert, respect heeft voor je persoonlijke grenzen en je meningen en die van je partner, niet steeds om je heen hangt, je niet verwaarloost, geen emotionele bagage of onverwerkte spanningen meebrengt, geen gesublimeerde wrok, geen open wonden, geen bibliotheek vol beledigingen vermomd als complimenten, die geen lichaamsschaamte op je overdraagt, je niet meetrekt in een spiraal van jaloezie en ondankbaarheid, geen verinnerlijkte vrouwenhaat koestert, niet alles bagatelliseert, je niet het gevoel geeft dat je gek bent of dat je je moet verontschuldigen, niet zegt: 'Het doet me verdriet dat je er zo over denkt' of: 'Wat spijtig dat je me zo verkeerd hebt begrepen' of: 'Wie mooi wil zijn moet pijn lijden' of: 'Zou je dat nou wel doen' of: 'Ik heb de randjes van het vlees afgesneden omdat jij dat altijd zo deed/omdat het anders niet in de pan paste.'

'Wat een koopje,' zegt Lise. 'Voor zevenhonderdvijftig dollar krijg je de moeder die je altijd hebt gewild.'

3. Ik heb me schrikachtig of paniekerig gevoeld zonder duidelijke aanleiding.

Kleine witte motjes fladderen onrustig door het huis en laten overal verstrooid hun stof achter. Ik kan hun nest nergens vinden. Telkens als ik een handdoek of een laken uit de linnenkast pak, zet ik me schrap.

Als jij geboren wordt, heb je geelzucht. We wikkelen je in een harde zogenaamde deken van ledlampjes, om je waarden te stabiliseren. Ze zit nu op twaalf, zeggen ze tegen ons, zonder te vermelden of het doel vijftien is of nul of honderd. Zonder erbij te zeggen of we ons best doen om de waarden op te krikken of terug te dringen. Ik weet niet of ik omhoog of omlaag moet bidden, zegt Theo. Klein gloeiwormbaby'tje, spookachtig blauw *glow-in-the-dark* ingekapseld baby'tje in de wieg, omarmd door die machine en niet door ons. Een bobbelige slang met darmachtige aanblik komt onder je dekentje uit. Gelig en mager, al zijn wij dat geen van beiden. 'Groeiachterstand.' In de auto stemt Theo ermee in dat er wel erg hoge eisen aan je gesteld worden. Zijn wij niet allebei in elk opzicht bevoordeeld: een goede zorgverzekering, gepromoveerd, studie in het buitenland en sterke vrouwelijke rolmodellen? Hebben we geen goedbetaalde baan, en nog wel een baan waar we niet de schurft aan hebben? Hebben we niet alles gedaan zoals het hoort en in de goede volgorde? En toch, is bij een van ons beiden het groeien echt verlopen zoals het hoort? Ik herinner mezelf eraan dat het niet zo ernstig is, hoe klein ze is, de geelzucht. Lise zegt: ik was ook klein, en moet je me nu zien! Ik herinner mezelf aan de NICU en de afdeling pediatrie oncologie waar we langs moeten lopen als we een afspraak hebben. Ik denk aan het apparaat waarover we tijdens de borstvoedingscursus hebben geleerd, dat door de lactatiekundige kan worden aangepast voor een mannenlichaam. Een zak gedoneerde moedermelk en een slangetje dat aan zijn borstspier vast wordt getapet, op zo'n manier dat de baby er melk door kan drinken alsof het uit

zijn tepel komt. Om mezelf gerust te stellen, bedenk ik in wat voor duistere, niet nader benoemde omstandigheden je zo'n contractie nodig zou hebben.

Bij een vakje op de formulieren voor het geboortecertificaat staat: *Ik wil aangeven dat een andere man de biologische vader is van mijn kind (zie ommezijde)*. Ik zie de ommezijde, benieuwd wat voor wijze woorden het ziekenhuis te bieden heeft in een dergelijke situatie, wat voor beleid het bestuur heeft bedacht als uitweg uit dit emotionele rampscenario, welke tactvolle balsem de commerciële geneeskunde de trouweloze schoot van de moderne vrouw heeft toebereid, maar de ommezijde is blanco.

Theo heeft hymnes en spirituals, maar het enige wat bij mij opkomt zijn de allerwanhopigste regels uit popliedjes:

*If you want better things
I want you to have them*

*My girl, my girl, don't lie to me
Tell me, where did you sleep last night?*

4. Ik ben bang of bezorgd geweest zonder goede reden.

Lise zegt: 'Je telefoon gaat.'

'Welk netnummer is het? Sommige netnummers negeer ik pertinent.'

'En die van thuis?'

'Vooral die van thuis.'

In mijn Percocet-visioenen zijn onze dekens zo dik als slagroom en van drijfzand, verstikkend zwaar, met de baby ergens eronder. Ik roep vanaf de wc.

'Ze ligt niet in bed,' zegt Theo vanuit de gang.

'Hoe weet je dat?'

'Omdat ze in het wiegje ligt.'

'Maar hoe weet je zeker dat ze in het wiegje ligt?'

‘Omdat ik nu naar het wiegje sta te kijken, en ik kan zien dat ze erin ligt.’

Maar hoe weet hij zeker dat hij ook echt *ziet*?

5. Ik heb mezelf onnodig verwijten gemaakt als er iets misging.

Er valt een ansichtkaart in de bus, uit Lake Tahoe. Geadresseerd aan de familie maar bedoeld voor mij alleen. *Vreemd hoe je bij sommige mensen thuis voelt.*

6. Ik heb me zo ongelukkig gevoeld dat ik er niet goed van kon slapen.

Over de videochat zeggen mensen dingen over de baby die ik maar niks vind – ze ziet er zo klein uit, ze is zo stil, ze is een prinsesje, voor we het weten is ze weg – en plotseling klap ik de laptop hard dicht. Naderhand stuur ik foto’s van de baby en korte videoloops, als bewijs dat ik geen feeks ben. Ik ben een feeks, maar kan er maar geen vrede mee hebben dat ik er een ben, slinger voortdurend heen en weer tussen feekserij en voorgewend lief doen. Maar eigenlijk *kán* ik niet doen alsof ik aardig ben, en wil ik dat ook niet, maar soms zou ik willen dat ik het wilde.

7. Ik heb me somber of ellendig gevoeld.

Ik hoor het gemurmel van mijn eigen toekomstige uitbarstingen. *Ik heb je kont nog afgeveegd, ik heb snotjes uit je neus gezoogen, ik heb je kots opgevangen in het kommetje van mijn hand, en die was warm! Ik heb de slaapklitjes nog uit je haar geknipt en losse wimpers van je wang geblazen.* Ik kan de zaadjes van mijn wrevel voelen terwijl ik ze inslik. *Als je niet kon slapen, ging ik naast je liggen met mijn tepel in je mond. Urenlang heb ik dat volgehouden!*

Ik kan voelen hoe levenslange verhaallijnen zich aaneenritsen als DNA, hoe ontstaansmythes ossificeren. Je glimlachte wel, maar alleen als je wist dat er niemand keek. Je had altijd koude handen, net kleine ijspegeltjes, maar dan roze en gerimpeld als die van een oude man, kleine vleermuisklauwtjes, kleine buidelrathandjes. Op een keer toen we je nagels wilden knippen, heeft je vader een piepklein flintertje van je vingertopje afgeknipt, en daarna lieten we ze gewoon maar groeien. Daarom heb je op al je foto's sokken aan je handen, zodat je jezelf niet krabde. Wanneer we de sokken afdeden, had je wollen wormpjes van pluis in je knuistjes, omdat je die de hele dag balde en weer opende. We hebben een machine die je wiegt en een andere machine die je laat trillen en een app die heel slecht geluiden nabootst uit de buitenwereld die je nog nooit hebt gehoord: golven en vogels, regen op een golfplaten dak. Robobaby, ben ik bang dat je wordt, omdat je zoveel meer met machines ophebt dan met mij.

8. Ik ben zo ongelukkig geweest dat ik moest huilen.

Onze baby is niet eens zo'n erge! Ze is relaxed. Ze slaapt zoveel dat ik moet liegen tegen de andere moeders, moet doen alsof ik anders moe ben dan ik eigenlijk moe ben, me moet inleven zodat ze zich niet tegen me keren. Om eerlijk te zijn slaapt de onze overal doorheen, zelfs twee volwassenen die naar elkaar staan te schreeuwen, die huilen smeken dingen zeggen die ze niet kunnen terugnemen het weer goedmaken en weer beginnen te schreeuwen; onze baby slaapt er allemaal doorheen en wordt pas wakker als we uitgeput ons bed in kruipen.

Zijn ontstaansmythe: hij heeft ooit zijn sleutelbeen gebroken toen hij van de schutting viel. Hij wilde naar het buurmeisje toe.

Haar ontstaansmythe: toen ze met haar kleine zusje thuiskwamen uit het ziekenhuis, probeerde ze de baby met dekentje en al in de vuilnisbak te gooien.

9. Ik heb eraan gedacht om mezelf iets aan te doen.

Maar vaker aan de diepe tevredenheid toen we in de achtertuin zaten op de laatste warme herfstdag, je vader en jij op een laken op het gras en ik in een tuinstoel, omdat ik me nog niet genoeg kon buigen om op het gras te komen en er weer vanaf, met op mijn schoot een biertje en een schaalte aardbeien.

10. De dingen zijn me boven het hoofd gegroeid.

Op kerstavond is de Whole Foods in Ann Arbor een krioelend, klingelend hellelandschap. Ik haal diep adem vanuit mijn buik. Ik besluit bij hoge uitzondering te doen alsof ik aardig ben, bij wijze van oefening, mijn kerstcadeau aan de wereld! Ik gesp de baby op mijn buik en doe niet alsof ik niets merk als vreemden haar aangapen. Ik blijf stilstaan en sta toe dat ze 'Och wat schattig' zeggen en zelfs 'Och wat een snoepje', en als ze vragen of de baby een jongen of een meisje is, zeg ik niet: 'Maakt dat echt wat uit?' of: 'Een beetje van allebei!' of: 'Geen flauw idee om eerlijk te zijn, hoe controleer je dat?' En als ze vragen hoe oud, zeg ik niet: 'Tweeduizendachtentachtig uur' of: 'Dat vraag je een vrouw toch niet?' Ik rond het af en zeg: 'Drie maanden alweer!' Ik kwispel met de babyhand en laat de baby hallo zeggen en doei-doei. Ik geef bakken met geld uit aan stinkkaas en chocolademuntjes, instantpopcorn, armenvol verse snijbloemen, muffinvormen die ik nooit zal gebruiken, granaatappels die me doen denken aan thuis. Ik maak geen gebruik van de zelfscankassa, de lievelingsuitvinding van de misantroop, en als de bemoeierige kassahulp me vraagt om een handtekening te zetten op het elektronische scherm, schrijf ik niet 666 en teken ik geen enorme lul met ballen maar onderteken ik, in sierlijk schoolschrift, met de naam van de baby. En buiten kijk ik niet weg als nog meer eenzame mensen me met hun blik vragen te blijven staan zodat ze de baby kunnen bekijken en de baby kunnen aanraken, nee, ik blijf staan

in de verse sneeuw die donzig over de parkeerplaats ligt, laat ze de hand van de baby vasthouden en me vertellen hoe ik me over vijf jaar zal voelen of over tien jaar of twintig jaar of volgend jaar rond deze tijd, laat ze me vertellen waar ik dan ben en wat er dan allemaal gebeurt en hoe elke minuut me dierbaar zal zijn.